

Batı ve Tayvan'ın Diplomatik Trafiđi, Çin'in Değişmeyen Tepkileri - Ece Önür

13 Ocak 2025 tarihinde İngiltere Dışışleri Bakanlığı'ndan yapılan açıklamada İngiltere'nin 2022-2024 yılları arasında Güvenlik Bakanı olarak görev yapan ve řu anda Avam Kamarası'nda milletvekili olan Tom Tugendhat'ın Tayvan'a dört günlük bir ziyaret için gittiği duyuruldu. Bu ziyaret, Tayvan'ın uluslararası arenada artan stratejik önemini ve Batı'nın bu bölgeye olan ilgisini bir kez daha gözler önüne serdi. Tugendhat, ziyaretinin bir parçası olarak Tayvan Ulusal Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri Joseph Wu ile bir araya geldi. Görüşmede, Tayvan'ın demokrasisini ve ekonomik başarılarını öven Tugendhat, Tayvan'ın yalnızca Asya-Pasifik bölgesi için değil, küresel anlamda da bir demokrasi modeli olduğunu [vurguladı](#). Tugendhat'ın açıklamaları, yalnızca Tayvan'ın başarılarını övmekle sınırlı kalmadı. İngiltere Maliye Bakanı Rachel Reeves'in aynı tarihlerde

Çin'e yaptığı ziyaret üzerinden Pekin yönetimine dolaylı [eleştiriler](#) yönelterek: "Kızıl Prenslerin gücünü korumaya çalıştığı, kapalı ve otoriter bir sistem mevcut" ifadeleriyle Çin'in otoriter yapısını hedef aldı.

Bu ziyaret, Nancy Pelosi'nin 2022'deki Tayvan ziyaretini akıllara getirdi. Her ne kadar Pelosi ziyareti kadar dikkat çekici olmasa da Tudenghat'ın ziyareti de Çin'in benzer şekilde sert eleştirilerde bulunmasına yol açtı. Tayvan, Batı'nın artan ilgi odağı haline gelirken, Çin bu diplomatik hareketlerin "tek Çin" ilkesiyle çeliştiğini söyleyerek ulusal çıkarlarını koruma çabasında. ABD Temsilciler Meclisi eski başkanı Nancy Pelosi'nin 2022'deki ziyareti, Çin'in askeri tatbikatlarla yanıt verdiği bir krize neden olmuştu. Benzer şekilde, Tugendhat'ın Tayvan ziyareti de Çin tarafından provokatif bir girişim olarak [değerlendirildi](#). İngiltere'deki Çin Büyükelçiliği Tugendhat'ın ziyaretinin amacının Tayvan'daki bağımsızlık eylemlerini kışkırtmak olduğunu ve ziyaretin Çin-İngiltere ilişkilerinin gelişmesine engel olduğunu bildirdi. Her zamanki vurgu yinelendi: "Dünyada tek bir Çin var."

Peki Çin'in ısrarla dile getirdiği "tek Çin" politikası ne anlama geliyor? 1949'da Mao Zedong liderliğindeki Komünist Parti, Çin Halk Cumhuriyeti'ni kurarken, Milliyetçi Parti (*Kuomintang*) Tayvan'a çekildi ve adada kendi yönetimini sürdürdü. Bu tarihten itibaren Çin, Tayvan'ı kendi ayrılmaz parçası olarak gördü ve bu tutumunu uluslararası platformlarda da dile getirdi ve "tek Çin" ilkesi, bu politikanın temel taşı oldu. Bugün Çin, Tayvan'ın kendi toprağı olduğunu iddia etmeye devam ediyor ve bu konudaki sert tepkilerini dış politikasının merkezine yerleştiriyor. Her ne kadar bu sert yaklaşım, Batı'nın Tayvan'a yönelik desteğini kesmekte etkili olmasa da Çin'in ulusal çıkarlarının çizgilerini belirginleştiriyor. Çin, Tayvan'ın bağımsız bir devlet olarak tanınması durumunda bunun sadece bölgesel değil, küresel dengelere de zarar vereceğini savunuyor. Pekin'in bu konudaki sert politikaları, ekonomik yaptırımlardan askeri tatbikatlara kadar geniş bir yelpazeyi kapsıyor.

Tayvan ise Çin'in artan askeri tehditlerine karşı savunma kapasitesini güçlendirmek için çeşitli stratejik önlemler almaktadır. Tayvan'ın son yıllardaki askeri modernizasyonu, özellikle siber güvenlik, hava savunma sistemleri ve deniz

kuvvetleri alanlarına yaptığı yatırımlar, Çin'in baskılarına karşı daha dirençli olmayı hedeflemektedir. ABD ile güvenlik anlaşmalarının güçlendirilmesi ve Tayvan'a yapılan silah satışları da Batı'nın Tayvan'ı stratejik olarak desteklediğini göstermektedir. Tayvan, askeri hazırlıkları ile Çin'in olası bir askeri müdahalesine karşı caydırıcı bir etki yaratmayı umuyor. Ancak, bu strateji, aynı zamanda Tayvan Boğazı'ndaki gerilimi artırmakta ve Çin'in karşı hamleleri için bir zemin hazırlamaktadır.

Batı'nın Tayvan'a verdiği diplomatik destek; Tayvan'ı uluslararası alanda daha görünür kılarak küresel bir aktör haline getirmeyi amaçlayan stratejisiyle uyumludur dönüşmektedir. Batı'nın Tayvan'a yönelik artan desteği, yalnızca demokratik değerlere olan bağlılıkla değil, aynı zamanda Çin'e karşı stratejik bir dengeleme aracı olarak da işlev görmektedir. Bu ikili yaklaşım, Tayvan'ı ideolojik ve jeopolitik mücadelede önemli bir unsur haline getirmektedir. ABD, İngiltere ve diğer Batılı ülkeler, Tayvan'a diplomatik ve ekonomik desteklerini artırırken, Çin'i hem bölgesel hem de küresel bir tehdit olarak konumlandırmaktadır. Tugendhat'ın ziyareti de bu çerçevede değerlendirilebilir yani ziyaret; Tayvan'ın Çin karşısındaki stratejik önemine dikkat çekmek ve Çin'in bölgedeki etkisine karşı bir meydan okuma anlamları taşımaktadır.

Ancak, bu tür adımlar büyük bir risk barındırmaktadır. Çin, Tayvan'ı ulusal bir mesele olarak görmekte ve bu nedenle, Batı'nın Tayvan'a yönelik her türlü desteğini askeri tatbikatlar ve sert diplomatik açıklamalarla karşılamaktadır. Bu durum, Tayvan Boğazı'ndaki gerginliği daha da artırarak, potansiyel bir çatışma riskini beraberinde getirmektedir. Tayvan meselesi sadece bölgesel değil, küresel güç dengelerini etkileyen karmaşık bir sorun haline gelmiştir. Çin'in "tek Çin" ilkesindeki kararlılığı, Tayvan'ın bağımsızlık çabalarının önünde önemli bir engel teşkil etmektedir. Ancak Batı'nın Tayvan'a artan desteği, bu engeli aşmada kritik bir rol oynayabilir. Tayvan'a verilen destek, aynı zamanda Çin'in bölgesel hegemonyasına karşı etkili bir dengeleme mekanizması işlevi görmektedir. Tom Tugendhat'ın Tayvan'a yaptığı ziyaret, Çin'in baskıcı politikalarına karşı güçlü bir meydan okuma olarak değerlendirilebilir. Bu tür ziyaretlerin etkisi, Tayvan Boğazı'ndaki mevcut gerginliklerin ötesine geçerek, uluslararası ilişkilerde geniş çapta hissedilecek bir etki yaratma potansiyeline sahiptir.

Bu kritik meselenin barışçıl çözüme kavuşturulabilmesi için, tüm tarafların diplomatik diyalog ve uzlaşya açık olmaları büyük önem taşımaktadır. Barışın sağlanması ve istikrarın korunabilmesi için, uluslararası toplumun sorumluluk bilinciyle hareket etmesi, uzlaşya dayalı yaklaşımlar geliştirmesi ve bu sürecin her aşamasında yapıcı bir tutum sergilemesi gerekmektedir. Ancak bu, tüm tarafların karşılıklı çıkarlarını dengeleyebilmesi ve diplomatik çözüm yolları bulabilmesiyle mümkün olacaktır. Bu sürecin karmaşıklığı, sadece Tayvan ve Çin arasındaki ilişkilerle sınırlı olmayıp, aynı zamanda küresel güçlerin bölgedeki stratejik yönelimlerini de kapsamaktadır.

<https://x.com/TomTugendhat/status/1879091023210831984>

Ece Önür

Üsküdar Üniversitesi'nde tam burslu olarak Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler lisans programını tamamladım ve 2022 yılında mezun oldum. Akademik kariyerime 2023 yılında Yıldız Teknik Üniversitesi'nde aynı alanda yüksek lisans yaparak devam etmeye başladım. Araştırmalarım özellikle Çin dış politikası ve Çin-Tayvan ilişkileri üzerine yoğunlaşıyor. Çin'in uluslararası arenadaki stratejik duruşunu, Tayvan meselesine yönelik politikalarını ve bu dinamiklerin küresel güç dengelerine etkilerini incelemekteyim. Bu bağlamda, Asya-Pasifik bölgesindeki gelişmeleri hem tarihsel perspektiften hem de güncel olaylar üzerinden analiz ederek akademik çalışmalarımı derinleştiriyorum.

Linkedin: <https://www.linkedin.com/in/ece-%C3%B6n%C3%BCr-388a37226/>

Bu yazıya atıf için: Ece Önür, "Batı ve Tayvan'ın Diplomatik Trafığı, Çin'in Değişmeyen Tepkileri", Çevrimiçi Yayın, 08 Şubat 2025, <https://www.uikpanorama.com/blog/2025/02/08/tayvan-bati-eonur/>

Telif@*UIKPanorama*. Çevrimiçi olarak yayımlanan yazıların tüm telif hakları Panorama dergisine aittir. Aksi belirtilmediği sürece, yayımlanan yazılarda belirtilen görüşler yalnızca yazarına/yazarlarına aittir. UİK, Global Akademi, Panorama Yayın Kurulu ile editörleri ve diğer yazarları bağlamaz.